

The role of rural production cooperatives in improving rural households' welfare in the Miandoab Township

Kambiz Hassanzadeh¹, Shahla Choobchian^{2*}, Ismail Karami Dehkordi³, Yadgar Momenpour⁴

1. Master of Rural Development, Faculty of Agriculture, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran.

2. Associate Professor, Department of Agricultural Extension and Education, Faculty of Agriculture, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran.

3. Associate Professor, Department of Agricultural Extension and Education, Faculty of Agriculture, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran.

4. Ph.D. Student, Department of Agricultural Extension and Education, Faculty of Agriculture, Tarbiat Modares University, Tehran, Iran.

CITATION: Hassanzadeh, K. Choobchian, S. Karami Dehkordi, I. & Momenpour, Y. (2023). The role of rural production cooperatives in improving rural households' welfare in the Miandoab Township. *Journal of Cooperation and Agriculture*, 12(45), 1-23. (In Persian).

DOI: 10.22034/ajcoop.2023.318707.1753

ARTICLE INFO

Keywords:

- Education
- Security
- Governance
- Social capital
- Investment environment

Received:

7 December 2021

Revised:

25 April 2022

Accepted:

1 May 2023

Available online:

3 May 2023

ABSTRACT

Context and purpose: Rural production cooperatives play an important role in sustainable rural development and are one of the advanced stages of cooperation. Rural production cooperatives play a very important role in reducing rural poverty by increasing production efficiency and can provide services that governments are unable to provide for poor people. The purpose of this research was to investigate the role of rural production cooperatives in improving the status of the 12 components of Legatum welfare in rural areas.

Methodology/approach. The present research was conducted using a survey and descriptive-correlational methodology. The statistical population of the present study consisted of 17,493 rural household members and non-members in rural production cooperatives of Miandoab city and 377 households were randomly selected. Data were collected through structured interviews and analyzed using SPSS27 and LISREL software 8.8.

Findings and conclusions. The results showed that rural production cooperatives play an effective role in improving the 12 structures of Legatum welfare (including safety and security; personal freedom; governance; social capital; investment environment; entrepreneurial conditions; market access and infrastructure; economic conditions; living conditions; health; education and natural environment). Meanwhile, rural production cooperatives played the biggest role in improving the education component. In the end, practical suggestions were presented.

Originality. Previous studies have investigated the role of one or two components of welfare, and none of the previous studies have addressed the role of all components of welfare simultaneously, which is considered among the innovations of the current research.

EXTENDED ABSTRACT

Context and purpose: Rural production cooperatives, as one of the most important levers for the production of agricultural goods and crops, are considered to be in charge of ensuring food security in the country, which requires more attention to this sector. Since rural and agricultural development is a multi-dimensional process that aims to improve the quality of life and welfare of the rural community, increase the productivity of agriculture and food industries, change in land ownership and income distribution, increase social mobility and change the patterns of participation in decision-making through cooperatives; can be effective in the development of rural areas.

A review of the literature on welfare indicators shows that one of the most important sets of welfare indicators in the world is provided by the Legatum Institute. Every year since 2007, this institute has provided the level of prosperity for the countries of the world and components such as safety and security, individual freedom, governance, social capital, investment environment, conditions of companies, access to the market and infrastructure, economic quality, It measures living conditions, health and hygiene, education and natural environment. This research aims to investigate the role of rural production cooperatives in improving the welfare of rural households in Miandoab city.

Methodology/approach. The present research was conducted using survey and descriptive-correlational methodology. The statistical population of this research was made up of 17493 rural households with rural production cooperative companies in Miandoab city, and 377 households were randomly selected. Data were collected through structured interviews.

Findings and conclusions.

The results showed that rural production cooperatives have an effective role in establishing the welfare components of rural households in Miandoab city, and the average of this effect is 3.56; which shows the positive effect of the establishment of cooperatives in improving the overall welfare of rural households. In addition, all the 12 components of welfare are more than cutpoint: 3; according to the extracted averages. The results also indicate that among 12 components, the education component with an average of 3.62 had the highest value and the investment environment component with an average of 3.47 had the lowest value in the stability of welfare components.

Originality. In spite of numerous studies regarding the state of establishment of welfare components in rural areas, none of the researches have investigated all dimensions at once. Comparison of different dimensions of welfare and the role of rural cooperatives in their improvement and that the role of cooperatives in the education of rural residents; is considered among the innovations of the present research.

*Corresponding author

E-mail addresses: Kambiz.hassanzadeh@modares.ac.ir (K. Hassanzadeh), Shchoobchian@modares.ac.ir (Sh. Choobchian), E.karamidehkordi@modares.ac.ir (E. Karamidehkordi) Y.momenpour@modares.ac.ir (Y. Momenpour).

نقش شرکت‌های تعاونی تولید روستایی در بهبود رفاه خانوارهای روستایی در شهرستان میاندوآب

کامبیز حسن زاده^۱، شهلا چوبچیان^{۲*}، اسماعیل کرمی دهکردی^۳ و یادگار مؤمن پور^۴

۱. کارشناس ارشد رشته توسعه روستایی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.
۲. دانشیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.
۳. دانشیار گروه ترویج و آموزش کشاورزی، دانشکده کشاورزی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.
۴. دانشجوی دکتری رشته ترویج و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی پایدار، دانشکده کشاورزی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران.

استناد: حسن زاده، کامبیز، چوبچیان، شهلا، کرمی دهکردی، اسماعیل و مؤمن پور، یادگار. (۱۴۰۲). نقش شرکت‌های تعاونی تولید روستایی در بهبود رفاه خانوارهای روستایی در شهرستان میاندوآب. فصلنامه تعاون و کشاورزی، ۱۲(۴۵)، ۱-۲۳.

DOI: 10.22034/ajcoop.2023.318707.1753

چکیده

زمینه و هدف: شرکت‌های تعاونی تولید روستایی نقش مهمی را در توسعه پایدار روستایی ایفا می‌کنند و یکی از مراحل پیشرفته تعاون به شمار می‌روند. تعاونی‌های تولید روستایی با افزایش بازدهی تولید، نقش بسیار مهمی را در کاهش فقر روستایی ایفا می‌کنند و می‌توانند خدماتی را که دولت‌ها قادر به تامین آنها برای مردم فقیر نیستند، فراهم نمایند. هدف تحقیق حاضر بررسی نقش شرکت‌های تعاونی تولید روستایی در بهبود استقرارپذیری مولفه‌های ۱۲ گانه رفاه لگاتوم در مناطق روستایی بود.

روش‌شناسی/رهیافت: تحقیق حاضر با استفاده از پیمایش و روش‌شناسی توصیفی - همبستگی انجام شده است. جامعه آماری تحقیق حاضر را تعداد ۱۷۴۹۳ خانوار روستایی دارای شرکت‌های تعاونی تولید روستایی شهرستان میاندوآب تشکیل دادند و ۳۷۷ خانوار به‌طور تصادفی انتخاب گردیدند. داده‌ها از طریق مصاحبه‌های ساختارمند گردآوری گردیدند.

یافته‌ها و نتیجه‌گیری: نتایج تحقیق نشان دادند که شرکت‌های تعاونی تولید روستایی نقش مؤثری در بهبود مولفه‌های ۱۲ گانه رفاه لگاتوم (شامل ایمنی و امنیت، آزادی فردی، حکمرانی، سرمایه اجتماعی، محیط سرمایه گذاری، شرایط کارآفرینی، دسترسی به بازار و زیرساخت، شرایط اقتصادی، شرایط زندگی، بهداشت و سلامت، آموزش و محیط زیست طبیعی) داشتند. در این میان شرکت‌های تعاونی تولید روستایی بیشترین نقش را در بهبود مولفه آموزش داشتند. در انتها پیشنهادات کاربردی ارائه گردیده است.

اصالت/نوآوری: مطالعات قبلی به بررسی نقش یک یا دو مولفه تشکیل‌دهنده رفاه پرداخته‌اند و هیچیک از مطالعات قبلی به نقش تمامی مولفه‌های تشکیل‌دهنده رفاه به‌طور همزمان نپرداخته است که در میان نوآوری‌های تحقیق حاضر بشمار می‌رود.

اطلاعات مقاله

واژگان کلیدی:

- ایمنی و امنیت
- آزادی فردی
- حکمرانی
- سرمایه اجتماعی
- محیط سرمایه‌گذاری

تاریخ دریافت:

۱۴۰۰/۰۹/۱۶

تاریخ بازنگری:

۱۴۰۲/۰۲/۰۵

تاریخ پذیرش:

۱۴۰۲/۰۲/۱۱

تاریخ برخط:

۱۴۰۲/۰۲/۱۳

*نویسنده مسئول

پست الکترونیک: Kambiz.hasanzadeh@modares.ac.ir (ک، حسن زاده)، Shchoobchian@modares.ac.ir (ش، چوبچیان)، E.karamidehkordi@modares.ac.ir

(الف، کرمی دهکردی)، Y.momenpour@modares.ac.ir (ی، مؤمن پور).

مقدمه

از آنجاکه توسعه روستایی و کشاورزی فرایندی چندبعدی است که به منظور بهبود ارتقای کیفیت زندگی و رفاه جامعه روستایی، افزایش بازدهی کشاورزی و صنایع غذایی، تحول در مالکیت ارضی و توزیع درآمد، افزایش تحرک اجتماعی و تحول الگوهای مشارکت در تصمیم‌گیری و بهره‌وری بیشتر برای ایجاد دگرگونی مناسب در ساختارهای ذهنی و اجتماعی روستاییان انجام می‌گیرد، به نظر می‌رسد که شرکت‌های تعاونی تولید کشاورزی بتوانند در توسعه نواحی روستایی مؤثر باشند (Fadaei & Falsoleiman, 2012).

تعاونی‌های تولید روستایی زمینه‌های مشارکت گسترده روستائیان را در فرایند توسعه روستاها فراهم نموده و مشکلات تخصصی روستاییان و کشاورزان را از طریق همکاری و همیاری حل می‌نمایند (Yu & Nilsson, 2021). اما به‌رغم توسعه و گسترش این تعاونی‌ها، هنوز آن‌طور که باید از جایگاه مناسبی برخوردار نیستند. همچنین با نظر به اینکه عمده‌ی بهره‌بردارهای کشاورزی در کشور (پس از اصلاحات ارضی) در قطعات کوچک‌تر صورت می‌گیرد و کشاورزان با سرمایه‌های اندک و به تعداد فراوان در اقصی نقاط کشور پراکنده‌اند، در تأمین اعتبار، تولید، بازاریابی و تهیه نهاده‌های کشاورزی دارای مشکلات فراوانی هستند. آن‌ها مجبور می‌شوند دسترنج خود را به دلالت و سلف‌خرها بفروشند و از حداقل سود بهره‌مند شوند که دیده‌شده، بعضاً حتی متضرر هم می‌شوند. برای جلوگیری از این مسئله، آنان اقدام به تشکیل این تعاونی‌ها کرده و زمینه‌ای را به وجود می‌آورند تا با مشارکت همگانی روستاییان و کشاورزان، توسعه مناطق روستایی را محقق سازند (Khosravipour, Gholamrezai, Rahimian, & Akbari, 2022).

استان آذربایجان غربی یکی از قطب‌های کشاورزی ایران محسوب می‌شود و در این بین، شهرستان میاندوآب

رسیدن به توسعه مستلزم توسعه اقتصادی است که خود منوط به توسعه در سه بخش صنعت، خدمات و کشاورزی است. در بخش کشاورزی، شرکت‌های تعاونی تولید روستایی اهرم مناسبی برای توسعه اقتصادی و اجتماعی هستند که می‌توانند در بهره‌وری بهینه از شرایط زندگی، کار و تولید و ارتقای سطح درآمد و وضعیت اجتماعی مؤثر باشند (Ansari, Jourablou, Hashemianfar, 2015; Pourafkari & Hashemianfar, 2015). البته پویایی و تحولات لازم در این شرکت‌ها زمانی کارآمد و اثربخش است که به صورت هدفمند، نظام‌یافته، برنامه‌ریزی شده و مبتنی بر ملاحظات پایداری در کلیه ابعاد اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی باشد (Salahi, 2018). شرکت‌های تعاونی تولید روستایی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین اهرم‌های تولید محصولات کشاورزی، از متولیان تأمین امنیت غذایی در کشور به شمار می‌آیند که توجه به این بخش را بیش‌ازپیش می‌طلبد. علاوه بر آن، تعاونی‌های تولید روستایی با افزایش بازدهی تولید، نقش بسیار مهمی در کاهش فقر روستایی ایفا می‌کنند و می‌توانند خدماتی را که دولت‌ها قادر به تأمین آن‌ها برای مردم فقیر نیستند، فراهم نمایند. نرخ بالای وابستگی درآمدی روستاییان به فعالیت‌های کشاورزی و تولیدات جانبی آن، توجه به توسعه کشاورزی را به‌عنوان یکی از مؤلفه‌های مؤثر بر توسعه روستایی در کشور ضروری ساخته است. در این راستا تعاونی‌های تولید کشاورزی می‌توانند با مشارکت کشاورزان و استفاده بهینه و مطلوب از منابع و نیروی انسانی و فنی، سبب افزایش تولیدات و درآمد کشاورزان و در نهایت توسعه در بخش کشاورزی و به تبع آن توسعه روستایی شوند (Nekoie Naieni & Barghi, 2015; Nouri et al., 2019).

عضو شرکت‌های تعاونی تولید روستایی در شهرستان میاندوآب (۹۶۶۷ نفر) و کل مساحت واحدهای بهره‌برداران اعضا (۳۹۰۲۹ هکتار)، متوسط هر واحد بهره‌برداری حدود ۴ هکتار بوده است.

بررسی ادبیات بین‌المللی در خصوص شاخص‌های رفاه، نشان می‌دهد که یکی از مهم‌ترین مجموعه شاخص‌های رفاه در سطح دنیا از سوی موسسه لگاتوم ارائه شده است. این موسسه از سال ۲۰۰۷ میلادی، هر سال اقدام به ارائه رتبه سطح رفاه برای کشورهای دنیا نموده است و مؤلفه‌هایی همچون ایمنی و امنیت، آزادی فردی، حکمرانی، سرمایه اجتماعی، محیط سرمایه‌گذاری، شرایط شرکت‌ها، دسترسی به بازار و زیرساخت‌ها، کیفیت اقتصادی، شرایط زندگی، سلامت و بهداشت، آموزش و محیط‌زیست طبیعی را می‌سنجد (Legatum Institute, 2021).

با شناخت شاخص‌های رفاه لگاتوم در این پژوهش و مطابقت آن با رسالت تعاونی‌های تولید روستایی می‌توان تأکید نمود که رسالت سازمان تعاون روستایی، ارتقاء سطح زندگی، دانش، بهداشت، درآمد سرانه، بهره‌وری مطلوب از منابع روستایی و برقراری توازن میان توسعه روستایی و شهری بیان شده است و به‌کارگیری مؤلفه‌های شاخص رفاه لگاتوم با توجه به اینکه از جامعیت در بیان سطح رفاه برخوردار است می‌تواند در توصیف سطح رفاه روستاییان نقش بسزایی داشته باشد. رفاه را شاید بتوان هدف نهایی هر جامعه و یا به‌صورت کلی‌تر هدف غایی نوع بشر دانست. انسان‌ها از بدو پیدایش به دنبال سعادت بوده‌اند و شاید مصداق سعادت‌مندی در دنیای امروز را تا حدی بتوان با رفاه توضیح داد (Joshi, Jovanović, & Taylor, 2019).

درواقع می‌توان گفت فقدان یک نظام خدمات‌رسانی مطلوب و کارا در جهت تأمین نهاده‌ها و اعتبارات

با موقعیت مکانی بسیار عالی به جهت اینکه مابین دو رودخانه پرآب کشور یعنی زرینه‌رود و سیمینه‌رود واقع شده، یکی از مهدهای بزرگ کشاورزی این استان به شمار می‌رود چراکه به دلیل موقعیت جغرافیایی مناسب و داشتن خاک‌های حاصلخیز، قشر عظیمی از مردم منطقه به کار کشاورزی مشغول هستند. طبق آمار سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان آذربایجان غربی در سال ۱۳۹۷، از کل جمعیت ۲۷۳۹۴۹ نفری این شهرستان، تعداد ۱۴۸۰۵۶ نفر در شهر و تعداد ۱۲۵۸۹۳ نفر در روستاهای این شهرستان سکونت دارند. درواقع نزدیک به نیمی از جمعیت این شهرستان به کار کشاورزی مشغول می‌باشند. طبق این آمار، شهرستان میاندوآب جزء شهرستان‌هایی است که دارای بیشترین درصد آمار بیکاری (۱۴/۶ درصد بیکاری روستایی) در میان شهروندان سایر شهرستان‌های این استان بوده و این موضوع، شهرستان میاندوآب را درگیر چالشی جدی نموده است، چراکه معضل بیکاری و کمبود یا نبود درآمد، مادر تمامی مشکلات جامعه محسوب شده و نهایتاً موجبات تنزل سطح رفاه و سعادت و خوشبختی یک جامعه را رقم خواهد زد (Management and Planning Organization of West Azarbaijan Province, 2018).

در حال حاضر در سطح استان آذربایجان غربی ۵۲ شرکت تعاونی تولید روستایی وجود دارد که از این بین، شهرستان میاندوآب با دارا بودن ۱۲ شرکت تعاونی تولید روستایی، به‌عنوان پیشرو بیشترین تعداد این شرکت‌ها در استان بوده و اکثریت این شرکت‌ها بیش از ۴۰ سال قدمت داشته و هم‌اکنون، از تعداد کل ۱۷۴۹۳ خانوار ساکن در روستاهای این شهرستان، تعداد خانوارهای عضو شرکت‌های تعاونی تولید برابر با ۹۶۶۷ خانوار و غیر عضو ۷۸۲۶ خانوار می‌باشند (Management and Planning Organization of West Azarbaijan Province, 2018). بر اساس آمار با توجه به تعداد کل بهره‌برداران

سنجش سطح رفاه خانوارهای روستایی در این شهرستان شده و مورداستفاده مدیران و سیاست‌گذاران برای تصمیم‌گیری‌های بهتر و برنامه‌ریزی‌های پایدار بکار گرفته شود. در این خصوص تاکنون تحقیقی صورت نیافته و بررسی این موضوع برای تصمیم‌گیرندگان و مدیران شرکت‌ها می‌تواند مفید و راهگشا باشد. در واقع، با انجام این تحقیق مشخص خواهد شد که آیا وجود شرکت‌های تعاونی تولید روستایی در منطقه باعث بهبود وضعیت شاخص‌های رفاهی در بین خانوارهای روستایی شده است یا خیر؟ با عنایت به این موضوع و با توجه به هم‌خوانی و مطابقت اهداف شرکت‌های تعاونی تولید روستایی با اکثریت مؤلفه‌های ۱۲ گانه شاخص لگاتوم، تحقیق حاضر درصدد بررسی نقش شرکت‌های تعاونی تولید روستایی در بهبود استقرار پذیری مؤلفه‌های ۱۲ گانه رفاه لگاتوم برای خانوارهای روستایی شهرستان میاندوآب است.

مبانی نظری و پیشینه پژوهش

درواقع استقرار تعاون با تشکیل و توسعه تدریجی شرکت‌ها و اتحادیه‌های تعاونی صورت می‌گیرد. شرکت تعاونی، سازمانی متشکل از افرادی است که به‌منظور بهبود وضع اقتصادی و اجتماعی اعضا و وصول به هدف مشترک و رفع نیازمندی‌های آنان، از طریق کار و کوشش جمعی و همکاری و اشتراک مساعی همگان و با رعایت اصول آزادی و تساوی حقوق و رأی تشکیل می‌شود. برخلاف شرکت سهامی، شرکت تعاونی سازمانی است که افراد آن دارای موقعیتی یکسان و برابر بوده و در تصمیم‌گیری‌ها سهیم‌اند. امتیاز شرکت‌های تعاونی بر شرکت‌های سهامی آن نیست که شرکت‌های تجاری به طریق استبدادی اداره می‌شوند و تعاونی‌ها به طریق آزادی، بلکه اصل تعاون در این است که کنترل اداره

موردنیاز کشاورزان و فقدان یک نظام بازاریابی مطلوب که همگی از جمله اهداف و اصول شرکت‌های تعاونی قیدشده است (Birowo & Hansen, 2019). افت تولید و کاهش درآمد روستاییان و درنهایت عدم بهره‌برداری مناسب از منابعی همچون آب، زمین و سرمایه را باعث می‌شوند (de Bakker, Lagendijk & Wiering, 2020). حال آنچه جای سؤال است و ضرورت انجام چنین تحقیقی را توجیه می‌کند، این است که از جمله اهداف تشکیل چنین تعاونی‌هایی که کمک به اعضا (کشاورزان خرده‌پا) در جهت رفع و حل مشکلاتشان هست تا بتوانند با تأمین رفاه اعضا، تأثیری بر ماندگاری جمعیت در این نواحی داشته باشند، آیا شرکت‌ها توانسته‌اند در رفع و حل مشکلات که عمده‌ترین و حادث‌ترین تأمین نهاده‌ها، بازاریابی و فروش محصولات تولیدی کشاورزی و اعطای تسهیلات لازم جهت حمایت از سرمایه‌گذاری‌ها در تولید هست به اعضا خود کمک کنند؟ آیا توانسته‌اند با تثبیت جایگاه خود به‌عنوان تعاونی تولید روستایی گامی در راستای تأمین رفاه حال اعضا و در نتیجه اشتغال پایدار در این نواحی داشته باشند؟ همچنین این تحقیق به بررسی نقش تعاونی‌های تولید روستایی در بهبود رفاه برای خانوارهای کشاورزان روستایی، در این شهرستان می‌پردازد تا گامی در راستای تحلیل نقش این شرکت‌ها بر رفاه حال کشاورزان منطقه برداشته شود؛ بنابراین مقایسه بین وضعیت استقرار پذیری مؤلفه‌های شاخص رفاه در بین روستاییان، ضرورت انجام چنین تحقیقی را بیش‌ازپیش آشکار خواهد ساخت.

بررسی استقرار پذیری مؤلفه‌های شاخص مذکور در بین خانوارهای روستاییان شهرستان میاندوآب می‌تواند وضعیت رفاهی روستاییان را به‌صورت جامع تشریح نماید که در تحقیقات بعدی می‌توان از آن به‌عنوان یک الگو استفاده نمود. همچنین می‌تواند معیاری برای

عملکرد تجاری و افزایش منفعت اعضا از طریق ایجاد خدمات متمایزکننده به مصرف‌کننده‌ها/ اعضا منجر شود (Basati, Poursaeed, Allahyari, Eshraghisamani, & Chaharsoughiamin., 2020).

بخش مورد تأکید تعاونی در تولیدات کشاورزی، شرکت‌های تعاونی تولید روستایی است که بر اساس قانون ویژه تعاونی کردن تولید و یکپارچه‌سازی اراضی، باهدف افزایش درآمد تولیدکنندگان از طریق بالا بردن راندمان تولید، یکپارچه‌سازی اراضی، توسعه شبکه‌های آبیاری، ایجاد جاده‌های بین مزارع، گسترش مکانیزاسیون، انجام بیمه اجتماعی روستائیان و عشایر، بیمه محصولات و توجه به صنایع تبدیلی کشاورزی تدوین شده است (Khosravi, Gholamrezai, Rahimian & Akbari, 2017).

در این بین تعاونی تولید روستایی، نوعی نظام بهره‌برداری کشاورزی به شکل حقوقی بوده و یک نوع تشکل اقتصادی تولید کشاورزی غیردولتی محسوب می‌گردد که از مدیریتی نسبتاً علمی و تخصصی برخوردار است و با اتکای به نیروی مردمی (اعضاء) و با تصمیمات مشارکت جویانه از طریق مجامع عمومی و اعضای هیئت‌مدیره، ضمن حفظ اصل مالکیت شخصی، بانگیزه‌های فردی و خانوادگی تا سیس شده و مشغول فعالیت هست. در شرکت‌های تعاونی تولید روستایی، علی‌رغم یکپارچه‌سازی و تجهیز و نوسازی اراضی، سعی شده است با اتکای به نقشه‌های بسیار دقیق کاداستر موجود در تمامی شرکت‌ها، حدود زمین هر خانوار به‌عنوان جزئی از یک قطعه زمین بزرگ حفظ گردد که این امر امکان کاربرد روش‌ها و فنون جدید، استفاده از ادوات و ماشین‌آلات نوین، کاهش هزینه‌ها و افزایش بهره‌وری با حفظ استقلال فردی را فراهم می‌سازد. بر این اساس اهداف تشکیل شرکت‌های تعاونی تولید روستایی عبارت‌اند از: ارتقاء بهره‌وری عوامل تولید،

امور شرکت در مؤسسات تجاری، محدود به صاحبان سرمایه بوده و در مؤسسات تعاونی در دست کلیه اعضا است. در شرکت‌های تعاونی، صاحب‌سهم صرف‌نظر از تعداد سهامی که دارد، فقط دارای یک رأی است در حالیکه در شرکت‌های غیرتعاونی، صاحب‌سهم برحسب مقدار سهام و نوع آن، ممکن است صاحب چندین رأی باشد. نتیجه مهمی که از این روش حاصل می‌شود آن است که در شرکت تعاونی، یک فرد یا یک گروه کوچک به‌هیچ‌وجه نمی‌تواند بر مبنای تعداد سهامی که در اختیار دارد کارهای شرکت را قبضه کند و کنترل آن را به دست گیرد (Ortmann & King, 2007).

تعاونی، انجمنی مستقل و متشکل از افرادی است که به‌طور داوطلبانه برای تأمین نیازهای مشترک اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی اعضا تأسیس شده و فعالیت خود را با مشارکت و با مدیریتی دموکراتیک به اجرا درمی‌آورد (Izadi, Ataei, & Yaghoubi Farani, 2018). تعاونی‌ها یکی از مهم‌ترین اجزای تسهیلات دولتی به‌منظور توسعه اقتصاد محلی در جوامع توسعه‌نیافته به‌شمار می‌آیند. از جایگاه نظری، تعاونی‌ها راه‌حلی را ارائه می‌دهند که توسعه محلی بتواند تسهیل شود. در مقام اول تعاونی‌ها به‌عنوان یک عامل توسعه اقتصادی به‌وسیله ایجاد فرصت‌هایی به‌منظور درگیری مستقیم جوامع و رهبران‌شان در جهت مبارزه با فقر عمل می‌نمایند. در خصوص ارتباط میان توسعه اقتصادی و تعاونی‌ها می‌توان گفت که در سطح محلی است که پتانسیل ایجاد اشتغال را در صنایع دستی، کشاورزی، تولید و بازاریابی صنایع محلی، توریسم، خانه‌داری و دیگر خدمات می‌توان تجربه نمود. علاوه بر این تعاونی‌ها تمایل به اشتغال به کارهای داوطلبانه و با منافع جمعی را در سطح محلی تقویت می‌کنند. تعاونی‌ها تعادلی میان جامعه در برابر منافع شخصی ایجاد می‌نمایند که می‌تواند به بهبود

اقتصادی، شرایط زندگی، بهداشت و سلامت، آموزش و محیط‌زیست طبیعی) مورد بررسی قرار می‌گیرند.

در خصوص ایمنی و امنیت، تعاونی‌های تولید روستایی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین اهرم‌های تولید محصولات کشاورزی، از متولیان تأمین امنیت غذایی در کشور به شمار می‌آیند که توجه به این بخش را بیش از پیش می‌طلبد. علاوه بر آن، تعاونی‌های تولید روستایی با افزایش بازدهی تولید، نقش بسیار مهمی در کاهش فقر روستایی و ایجاد امنیت در آن مناطق ایفا می‌کنند و می‌توانند خدماتی را که دولت‌ها قادر به تأمین آن‌ها برای مردم فقیر نیستند، فراهم نمایند.

آزادی فردی و بردباری اجتماعی، در شاخص لگاتوم مورد توجه قرار گرفته است. در این شاخص، اثر آزادی فردی در زمینه آزادی انتخاب، بیان، جنبش و اعتقاد بر سرانه رفاه ذهنی شهروندان مورد بررسی قرار می‌گیرد. هر چه آزادی‌های فردی شهروندان بیشتر باشد، تأثیر مثبتی بر روند توسعه و رشد خواهد داشت. همچنین هر چه یک کشور از نظر احترام به اقلیت‌های قومی و مذهبی و احترام به مهاجران مکان مناسب‌تری باشد،

این شاخص نمره بهتری به آن کشور می‌دهد (Legatum Institute, 2021). اداره درست و اصولی یک جامعه به‌طور قطع رفاه و رشد اقتصادی را برای آن جامعه به همراه خواهد داشت. به همین منظور حاکمیت درست و اصولی نقش بسیار پررنگی دارد. در شاخص لگاتوم حکمرانی در سه حوزه مورد بررسی قرار می‌گیرد: دولت‌کارا و پاسخگو، انتخابات و مشارکت سیاسی منصفانه،

حاکمیت قانون (Miandoab County Rural Cooperative Office, 2019). منظور از سرمایه اجتماعی، سرمایه و منابعی است که افراد و گروه‌ها از طریق پیوند با یکدیگر می‌توانند به دست بیاورند. سرمایه اجتماعی همان چسب لازم برای قرار دادن اجزای هر دستگاهی در کنار

تخصیص و بهره‌برداری بهینه منابع، افزایش کمی و کیفی تولید محصولات کشاورزی اعم از زراعی، باغی، دامی، جنگل، مرتع و آبیان و غیره، تحقق کشاورزی پایدار، حفظ محیط‌زیست، بهبود وضعیت معیشتی و ارتقاء توان اقتصادی اعضاء و اصلاح نظام بهره‌برداری کشاورزی (Amini, Mozini & Ghadimi, 2015).

با استناد به اهداف ۷ گانه اساسنامه شرکت‌های تعاونی تولید روستایی یکی از بزرگ‌ترین مقوله‌ها و اهداف تشکیل این تعاونی‌ها، بهبود وضعیت معیشتی و ارتقاء توان اقتصادی اعضاء هست. همچنین با نگاهی اجمالی به موضوعات و حدود عملیات اساسنامه شرکت‌های تعاونی تولید روستایی متوجه می‌شویم که اجرای اکثریت این موضوعات، از جمله استفاده بهینه از تمامی عوامل تولید، یکپارچه‌سازی اراضی خرد و پراکنده اعضاء، انجام کلیه عملیات مربوط به بهبود، توسعه و تولید محصولات کشاورزی، مدیریت آب، انجام کلیه فعالیت‌های اقتصادی، تولیدی و بازرگانی، توسعه و تأمین ماشین‌آلات و ادوات کشاورزی، احیاء اراضی بایر، تهیه و توزیع کلیه نهاده‌های کشاورزی، عضویت در تشکل‌های صنفی کشاورزی، توزیع انواع نهال و بذر اصلاح‌شده، ایجاد کلنیک‌های گیاه‌پزشکی و دام‌پزشکی، ارائه خدمات مدیریت کنترل آفات و بیماری‌های گیاهی و دامی و غیره همه و همه در راستای افزایش کمی و کیفی تولید محصولات کشاورزی بوده که موجب افزایش درآمد سرانه روستاییان و نتیجتاً باعث بهبود وضعیت معیشتی و رفاهی آنان بوده است.

در این تحقیق مؤلفه‌های ۱۲ گانه رفاه لگاتوم (شامل ایمنی و امنیت، آزادی فردی، حکمرانی، سرمایه اجتماعی، محیط سرمایه‌گذاری، شرایط کارآفرینی، دسترسی به بازار و زیرساخت، اقتصاد یا کیفیت

باعث افزایش سطح کلی رفاه نیز می‌شود. رسیدن به توسعه مستلزم توسعه اقتصادی است که در بخش کشاورزی شرکت‌های تعاونی تولید روستایی اهرم مناسبی برای توسعه اقتصادی و اجتماعی هستند که می‌توانند در بهره‌وری بهینه از شرایط زندگی، کار و تولید، ارتقای سطح درآمد و وضعیت اجتماعی مؤثر باشند. البته پویایی و تحولات لازم در این شرکت‌ها زمانی کارآمد و اثربخش خواهد بود که به صورت هدفمند، نظام‌یافته، برنامه‌ریزی‌شده و مبتنی بر پایداری باشد (Salahi, 2018).

یکی دیگر از اهداف هفت‌گانه اساسنامه شرکت‌های تعاونی تولید روستایی، بهبود وضعیت معیشتی اعضا است. هست. ذیلاً به تعدادی از این اقدامات رفاهی و خدماتی که در راستای رفاه حال روستائیان در بعضی از شرکت‌ها انجام پذیرفته است اشاره می‌گردد.

- ۱) ایجاد و یا مرمت راه‌های بین مزارع.
- ۲) ایجاد و یا مرمت کانال‌های آب، جهت تأمین آب مزارع و استفاده بهینه از آب.
- ۳) ایجاد کارگزاری صندوق بیمه عشایر و روستائیان در مناطق مختلف.
- ۴) ایجاد مراکز ورزشی و تفریحی (Miandoab County Rural Cooperative Office, 2019). شاخص لگاتوم، سلامت را در سه بخش مورد بررسی قرار می‌دهد که عبارت‌اند از: وضعیت بهداشت پایه، زیرساخت‌های سلامتی و مراقبت‌های پیشگیرانه، رضایت از سلامت فیزیکی و ذهنی. تعاونی‌های کشاورزی در ایجاد امنیت غذایی و توسعه روستایی، اثرات بسزایی داشته و باعث رشد اقتصادی نواحی روستایی خود گردیده‌اند که عمده فعالیت‌ها و تاثیرات این تعاونی‌ها، به فعالیت‌هایی نظیر عرضه محصولات کشاورزی، تولید مشترک و بازاریابی کشاورزان تمرکز یافته و باعث رشد و بهبود این شاخص‌ها و مؤلفه‌ها در نواحی روستایی شده

یکدیگر است. سرمایه اجتماعی بالا در یک کشور نماد خوشبختی بیشتر و تعامل سازنده در آن است. در شاخص لگاتوم در دو حوزه انسجام و مشارکت اجتماعی، شبکه‌های خانوادگی و اجتماعی، سرمایه اجتماعی مورد بررسی قرار می‌گیرد. با تشکیل تعاونی‌های تولید در مناطق روستایی، مشارکت روستائیان در برنامه‌های توسعه‌ای بیشتر می‌شود، مقیاس زراعت و میزان بهره‌وری بالا می‌رود، عملکرد نیروی انسانی بهبود و هزینه‌های تولید کاهش می‌یابد. در مورد محیط سرمایه‌گذاری شایان ذکر است که زمانی که محیط اجتماعی و سیاسی کشوری باثبات باشد، سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی جذب سیستم شده و تولید افزایش پیدا می‌کند که این به نوبه خود باعث رشد اقتصاد خواهد شد. در مورد امنیت فردی نیز باید گفت زمانی این امنیت فراهم است که شما فرصتی برای بیان عقاید سیاسی خود بدون ترس از مجازات داشته باشید (Miandoab County Rural Cooperative Office, 2019). مناسب باعث می‌شود که شهروندان یک کشور بتوانند ایده‌های خود را به مرحله ظهور گذاشته و فرصت‌های جدیدی را برای بهبود وضعیت زندگی خود به دست آورند. زیرشاخص کارآفرینی و فرصت، این تأثیرات را به وسیله سنجش نحوه عملکرد کشورها در سه حوزه به دست می‌آورد: محیط کارآفرینی، فعالیت‌های ابتکاری، دسترسی به فرصت (Legatum Institute, 2021). بازاریابی محصولات روستایی، فرایندی است که شامل تولید محصولات در مزرعه تا رسیدن به دست مصرف‌کننده و شامل فعالیت‌های پیوسته متعدد مانند، برنامه‌ریزی برای تولید، داشت و برداشت، درجه‌بندی، بسته‌بندی، حمل‌ونقل، ذخیره‌سازی، فرآوری، تبلیغات توزیع و فروش است (Sridhar, Chawla & Lyngdoh, 2020). اقتصاد سالم نیز علاوه بر اینکه درآمد سرانه را افزایش می‌دهد،

و عملکرد هر کشور را در سه حوزه می‌سنجد که عبارت‌اند از: کیفیت محیط‌زیست و طبیعت، فشارهای زیست‌محیطی و تلاش‌ها در جهت حفظ محیط‌زیست. مسائل بسیاری چون امنیت غذایی و خودکفایی در تولیدات کشاورزی و نیز جلوگیری از تخریب و نرسیدن به نابودی منابعی چون آب‌وخاک توجه جدی به بخش کشاورزی را ضروری می‌سازد. (Legatum Institute, 2021).

لذا هدف کلی این پژوهش عبارت است از: بررسی نقش شرکت‌های تعاونی تولید روستایی در بهبود استقرار پذیری مؤلفه‌های ۱۲ گانه رفاه لگاتوم. در این راستا اهداف اختصاصی آن شناخت نقش شرکت‌های تعاونی تولید روستایی در بهبود ایمنی و امنیت، محیط سرمایه‌گذاری، سرمایه اجتماعی و دسترسی به بازار خانوارهای روستایی شهرستان میاندوآب است.

است (Legatum Institute, 2021). در شاخص لگاتوم به آموزش توجه خاصی شده و آن را در سه حوزه مختلف در بوته آزمایش قرار داده است. این حوزه‌ها عبارت از دسترسی به آموزش، کیفیت آموزش و سرمایه انسانی می‌باشد (Fomba, Talla & Ningaye, 2022). رسالت مهم شرکت‌های تعاونی تولید عبارت از ارتقای سطح دانش روستاییان و بهبود بهره‌وری منابع روستایی، جلوگیری از مهاجرت بی‌رویه روستاییان به شهرها و برقراری توسعه مناطق روستایی می‌باشد؛ بنابراین، تعاونی‌ها ابزاری مناسب برای همکاری مردم به شمار می‌روند و در رسیدن به توسعه پایدار نقشی مهم ایفا می‌کنند، به گونه‌ای که با همفکری مردم، می‌کوشند توانایی‌های آن‌ها را در راستای توسعه مناطق روستایی هدایت کنند. داشتن منطقه و شهری زیبا بر احساس رفاه عمومی جامعه تأثیر مثبتی می‌گذارد. شاخص فرعی محیط‌زیست، به‌تازگی در محاسبات شاخص لگاتوم وارد شده

شکل ۱: نمودار استقرار پذیری مؤلفه‌های ۱۲ گانه رفاه لگاتوم

چارچوب پژوهش

در این تحقیق، تمامی مؤلفه‌های ۱۲ گانه رفاه لگاتوم (شامل ایمنی و امنیت، آزادی فردی، حکمرانی، سرمایه اجتماعی، محیط سرمایه‌گذاری، شرایط کارآفرینی، دسترسی به بازار و زیرساخت، اقتصاد یا کیفیت اقتصادی، شرایط زندگی، بهداشت و سلامت، آموزش و محیط زیست طبیعی) مورد بررسی قرار گرفتند. نمودار ذیل (شکل ۱) تمامی مؤلفه‌های ۱۲ گانه رفاه لگاتوم را نمایان می‌سازد.

روش پژوهش

تحقیق حاضر از لحاظ میزان کنترل متغیرها غیرآزمایشی، به لحاظ راهبردی پیمایشی، از لحاظ هدف کاربردی و

از نظر زمانی به دلیل اینکه در مقطع زمانی بهمن‌ماه سال ۱۳۹۹ تا اردیبهشت ۱۴۰۰ انجام شده است، مقطعی می‌باشد. متغیر وابسته پژوهش، رفاه خانوارهای روستایی می‌باشد. جامعه آماری تحقیق حاضر، خانوارهای روستاهای دارای شرکت‌های تعاونی تولید روستایی شهرستان میاندوآب بوده است که با توجه به آمار سرشماری ۱۳۹۵ سازمان برنامه‌بودجه استان آذربایجان غربی، تعداد ۱۷۴۹۳ خانوار در روستاهای دارای سکنه شهرستان میاندوآب سکونت دارند (Management and Planning Organization of West Azarbaijan Province, 2018).

جدول یک- تعداد تعاونی‌ها و تعداد نمونه

ردیف	نام شرکت تعاونی تولید روستایی	تعداد اعضا (خانوار)	اراضی کشاورزی اعضا (هکتار)	متوسط سرانه واحد بهره‌برداری	تعداد نمونه
۱	زرینه‌رود	۸۲۳	۱۰۴۸	۱/۳	۳۲
۲	بکتاش	۶۸۸	۱۷۲۰	۲/۵	۲۷
۳	چهار برج	۶۸۰	۳۲۵۰	۴/۸	۲۷
۴	فلاحات باروق	۶۷۹	۶۳۰۰	۹/۳	۲۷
۵	اوج تپه‌گرد	۴۰۹	۱۳۶۱	۳/۳	۱۵
۶	جعفرآباد چلیک	۵۱۷	۳۴۵۰	۶/۷	۲۰
۷	کوخان	۳۷۰	۲۷۰۰	۷/۲۹	۱۵
۸	مهر	۴۱۰	۲۲۰۰	۲/۵	۱۶
۹	فُسندوز	۴۳۰	۲۷۰۰	۲/۷	۱۷
۱۰	کاوه	۸۲۷	۶۸۰۰	۸	۳۲
۱۱	باکری	۱۸۲۲	۲۹۰۰	۱/۶	۷۱
۱۲	نادر	۲۰۱۲	۴۶۰۰	۲/۳	۷۸
	مجموع	۹۶۶۷	۳۹۰۲۹	۴	-
	تعداد کل خانوارهای روستایی در روستاهای دارای تعاونی	۱۷۴۹۳	-	-	۳۷۷

سال و ۸۶ نفر (۲۳ درصد) در رده سنی ۴۱ تا ۵۰ سال بودند.

الف) رتبه‌بندی مؤلفه‌های رفاه

در پژوهش حاضر به‌منظور بررسی مؤلفه ایمنی و امنیت از ۹ گویه استفاده شد، گویه "حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث افزایش ایمنی روانی اعضای می‌شود" بالاترین رتبه و "حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی به لحاظ افزایش ایمنی و امنیت باعث افزایش ماندگاری جمعیت در روستا می‌شود" پایین‌ترین رتبه در مؤلفه ایمنی و امنیت را به خود اختصاص داد. به‌منظور بررسی مؤلفه آزادی فردی از ۵ گویه استفاده شد، به‌طوری‌که گویه "حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث کاهش تبعیض جنسیتی در روستا می‌شود" بالاترین رتبه را در آزادی فردی دارد، همچنین گویه "حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث توانمندسازی زنان در محیط روستا می‌شود" پایین‌ترین رتبه را دارا می‌باشد. به‌منظور بررسی مؤلفه حکمرانی از ۵ گویه استفاده شد، گویه "حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث افزایش مشارکت روستاییان در تصمیم‌گیری‌ها و اجرای طرح‌های توسعه‌ای می‌شود" به ترتیب بالاترین رتبه‌ها را در حکمرانی و گویه "حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث تربیت مدیران خوب برای بدنه دولت می‌شود" پایین‌ترین رتبه را به خود اختصاص داده است. به‌منظور بررسی مؤلفه سرمایه اجتماعی از ۶ گویه استفاده شد. بطوریکه، گویه "حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث ایجاد حس تعاون و همکاری مردم با همدیگر در حل

برای تعیین حجم نمونه از جدول کرجسی و مورگان استفاده گردید که با توجه به کم‌تر بودن حجم جامعه آماری از ۲۰ هزار خانوار، تعداد نمونه آماری تحقیق حاضر برابر ۳۷۷ نفر برآورد گردید. روش نمونه‌گیری در این تحقیق به‌صورت نمونه‌گیری تصادفی چندمرحله‌ای بوده است.

در پژوهش حاضر برای تدوین ادبیات نظری و پیشینه پژوهش از روش کتابخانه‌ای و جهت گردآوری داده‌ها از پرسشنامه استفاده شد. پرسشنامه تحقیق استاندارد بوده و شامل بخش اطلاعات آمار توصیفی از جامعه و سؤالات بومی‌شده جهت سنجش وضعیت تأثیر تعاونی‌ها در بهبود رفاه خانوارهای روستایی بود. سؤالات پرسشنامه به‌صورت طیف لیکرت ۵ تایی خیلی کم - کم - متوسط - زیاد - خیلی زیاد طراحی شدند. جهت تبیین و توصیف داده‌ها، از آمار توصیفی و آمار استنباطی استفاده شده است. برای آزمون فرضیه پژوهش از آزمون تک‌تک نمونه‌ای استفاده شد.

یافته‌ها و بحث

در فصل حاضر داده‌های گردآوری‌شده از طریق پرسشنامه با استفاده از تکنیک‌های مناسب آماری مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته شد و با استفاده از تکنیک‌های آماری توصیفی و استنباطی نتایج حاصل ارائه گردید. از بین ۳۷۷ پاسخ‌دهنده ۲۰۶ نفر مرد و ۱۷۱ نفر زن بودند که شامل ۵۵ درصد مرد و ۴۵ درصد زن می‌شد. ۱۸۹ نفر عضو شرکت‌های تعاونی بودند و ۱۸۸ نفر عضو نبودند؛ یعنی ۵۰ درصد پاسخگویان در شرکت تعاونی تولید روستایی عضو و ۵۰ درصد عضو نبودند. بیشترین پاسخگویان در رده سنی ۳۱ تا ۴۰ سال، ۱۴۶ نفر (۳۹ درصد) و کمترین آن‌ها ۴۲ نفر بالاتر از ۵۰ سال بودند (۱۱ درصد). ۱۰۳ نفر (۲۷ درصد) در رده سنی ۲۱ تا ۳۰

شد، گویه" حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی از لحاظ افزایش درآمد روستائیان، باعث افزایش دارایی‌های منقول در روستائیان می‌شود" بالاترین رتبه و گویه" حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی از لحاظ افزایش درآمد روستائیان، باعث بهبود سبک زندگی مردم و سوق آنان به داشتن زندگی مدرن و مرفه در روستا می‌شود" پایین‌ترین رتبه را به خود اختصاص داده است. به‌منظور بررسی مؤلفه شرایط زندگی از ۱۰ گویه استفاده شد،" حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث افزایش رضایت و شادابی از زندگی در روستا می‌شود" به ترتیب بالاترین رتبه و گویه " حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث توسعه کارگزاری بیمه اجتماعی در روستا می‌شود" پایین‌ترین رتبه را به خود اختصاص داد. جهت بررسی بهداشت و سلامت از ۸ گویه استفاده شد، " حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی به لحاظ افزایش کمی و کیفی تولید محصولات کشاورزی، باعث کاهش سوءتغذیه افراد می‌شود" بالاترین رتبه و گویه" حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث توسعه زیرساخت‌های بهداشتی (تغذیه از غذاهای سالم و داشتن تن سالم) در روستا می‌شود" پایین‌ترین رتبه را به خود اختصاص داد. در مورد مؤلفه آموزش از ۱۱ گویه استفاده شد، "حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث ارائه خدمات فنی و مشاوره‌ای در روستا می‌شود" و گویه" حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی موجب استفاده از شیوه‌های نوین کشاورزی (زراعی و باغی) در روستا می‌شود" به ترتیب بالاترین و پایین‌ترین رتبه را به خود

مشکلات روستای محل زندگی خودشان می‌شود" به ترتیب بالاترین رتبه و همچنین گویه " حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث ایجاد اعتماد و ایجاد ارتباط و تعامل بین مردم روستا با سازمان‌های دولتی از جمله وزارت جهاد کشاورزی می‌شود" پایین‌ترین رتبه را دارا می‌باشند. به‌منظور بررسی مؤلفه محیط سرمایه‌گذاری از ۷ گویه استفاده شد. گویه " حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث ایجاد انگیزه برای سرمایه‌گذاری در روستا می‌شود" بالاترین رتبه و گویه" حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث جذب سرمایه‌های جدید افراد ساکن در شهرهای هم‌جوار و مهاجرت معکوس به روستا می‌شود" پایین‌ترین رتبه را به خود اختصاص داد. جهت بررسی مؤلفه شرایط کارآفرینی و فرصت کسب‌وکار از ۱۱ گویه استفاده شد، گویه " حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث ایجاد اشتغال افراد به‌عنوان کارگران فصلی در باغات و مزارع متعلق به شرکت می‌شود" به ترتیب بالاترین رتبه و گویه" حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث ایجاد بستر و محیط کارآفرینی برای روستائیان می‌شود" جزو پایین‌ترین رتبه بودند. جهت اندازه‌گیری مؤلفه دسترسی به بازار و زیرساخت از ۸ گویه استفاده شد. گویه" حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث ایجاد صنایع تبدیلی و بسته‌بندی در روستا می‌شود" به ترتیب بالاترین رتبه و گویه" حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث تسهیل فروش محصولات کشاورزی روستائیان می‌شود" پایین‌ترین رتبه را دارا شد. جهت بررسی مؤلفه کیفیت اقتصادی از ۱۱ گویه استفاده

در روستا می‌شود" به ترتیب بالاترین و گویه "حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث حفظ تعادل دام و مرتع در روستا می‌شود" پایین‌ترین رتبه را دارا شدند (جدول ۲).

اختصاص دادند. جهت بررسی مؤلفه محیط‌زیست طبیعی از ۸ گویه استفاده شد، گویه "حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث جلوگیری از مهاجرت روستائیان به شهرها و رهاسازی کسب‌وکارهای کشاورزی (اعم از زراعی، باغی و دامی) به جهت حفظ محیط‌زیست طبیعی

جدول ۲- رتبه‌بندی گویه‌های مؤلفه‌های رفاه

رتبه	انحراف معیار	میانگین*	گویه	مؤلفه
۱	۱/۰۲	۳/۶۹	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث افزایش ایمنی روانی اعضاء می‌شود.	ایمنی و امنیت
۲	۱/۰۸	۳/۶۶	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث احساس آرامش و امنیت از زندگی در حاشیه روستا می‌شود (با عنایت به این موضوع که ساختمان‌های اداری و مسکونی این شرکت‌ها در حاشیه روستاها احداث شده‌اند).	
۳	۰/۹۳	۳/۶۵	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی از لحاظ مالی موجب کاهش بار روحی روانی و عدم اعتماد به همدیگر در دریافت چک در معاملات می‌شود (با توجه به این موضوع که اکثر خریدهای تضمینی و توافقی محصولات کشاورزی مازاد کشاورزان توسط این شرکت‌ها از طریق چک انجام می‌پذیرند).	
۴	۱/۰۲	۳/۶۰	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث احساس امنیت غذایی خانوارهای روستایی می‌شود.	
۵	۱/۰۲	۳/۵۵	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث کاهش تضادها و درگیری‌های افراد در محیط روستا می‌شود.	
۶	۰/۹۳	۳/۵۴	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث احساس امنیت شغلی خانوارهای روستایی می‌شود.	
۷	۱/۰۲	۳/۵۴	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی به لحاظ افزایش ایمنی و امنیت باعث کاهش مهاجرت از روستا می‌شود.	
۸	۱/۱۰	۳/۵۳	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی به لحاظ افزایش ایمنی و امنیت باعث کاهش بزه‌کاری‌ها و ناهنجاری‌های اجتماعی در روستا می‌شود.	
۹	۰/۸۸	۳/۴۹	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی به لحاظ افزایش ایمنی و امنیت باعث افزایش ماندگاری جمعیت در روستا می‌شود.	
		۳/۵۸	میانگین کل ایمنی و امنیت	
۱	۱/۰۶	۳/۶۳	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث کاهش تبعیض جنسیتی در روستا می‌شود.	آزادی فردی
۲	۰/۹۰	۳/۶۲	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث افزایش اعتمادبه‌نفس در تصمیم‌گیری فردی در امورات مربوط به روستا می‌شود.	
۳	۰/۹۷	۳/۶۲	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث افزایش آزادی انتخاب و آزادی بیان در روستا می‌شود.	
۴	۰/۹۷	۳/۵۹	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث افزایش احترام به اقلیت‌های قومی و مذهبی و زبان‌های متفاوت در روستا می‌شود.	

۵	۰/۸۷	۳/۵۵	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث توانمندسازی زنان در محیط روستا می‌شود. میانگین کل آزادی فردی	
۱	۰/۸۸	۳/۶۷	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث افزایش مشارکت روستائیان در تصمیم‌گیری‌ها و اجرای طرح‌های توسعه‌ای می‌شود.	حکمرانی
۲	۰/۸۳	۳/۶۴	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث افزایش مسئولیت‌پذیری افراد در روستا می‌شود.	
۳	۰/۷۷	۳/۵۷	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث انتخابات و مشارکت سیاسی در روستا می‌شود.	
۴	۰/۷۶	۳/۵۳	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث افزایش روحیه عدالت و برابری در روستا می‌شود.	
۵	۰/۷۹	۳/۵۱	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث تربیت مدیران خوب برای بدنه دولت می‌شود. میانگین کل حکمرانی	
۱	۰/۸۸	۳/۶۷	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث ایجاد حس تعاون و همکاری مردم با همدیگر در حل مشکلات روستای محل زندگی خودشان می‌شود.	سرمايه اجتماعي
۲	۰/۸۸	۳/۶۶	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث افزایش مشارکت و همکاری کشاورزان و روستائیان با همدیگر در خصوص استفاده همگانی از روش‌های فیزیکی و شیمیایی در دفع آفات نباتی واگیر در مزارع مجاور هم می‌شود.	
۳	۰/۸۶	۳/۶۴	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث بهبود ارتباطات و معاشرت روستائیان در محیط خارج از روستا از جمله در مراجعه به شهرهای هم‌جوار و همچنین در مراجعه به ادارات دولتی می‌شود.	
۴	۰/۸۶	۳/۵۵	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث انسجام و مشارکت مردمان یک روستا با روستاهای هم‌جوار در خصوص حل مشکلات مشترک می‌شود.	
۵	۰/۸۹	۳/۵۳	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث بهبود ارتباطات و معاشرت مردم با همدیگر در محیط روستای محل زندگی خویش می‌شود.	
۶	۰/۸۶	۳/۵۲	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث ایجاد اعتماد و ایجاد ارتباط و تعامل بین مردم روستا با سازمان‌های دولتی از جمله وزارت جهاد کشاورزی می‌شود. میانگین کل سرمایه اجتماعی	
۱	۰/۹۱	۳/۵۷	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث ایجاد انگیزه برای سرمایه‌گذاری در روستا می‌شود.	محيط سرمايه‌گذاري
۲	۰/۹۳	۳/۵۱	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث ایجاد آرامش روحی و روانی افراد برای سرمایه‌گذاری در محیط روستا می‌شود.	
۳	۰/۹	۳/۴۹	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث جذب نقدینگی‌های افراد جهت سرمایه‌گذاری در روستا مؤثر می‌شوند.	
۴	۰/۹۳	۳/۴۷	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث ایجاد محیط و بستر سرمایه‌گذاری در روستا می‌شود. (به لحاظ داشتن انبارهای سرپوشیده و روباز، مستغلات، اراضی، امتیاز برق ۳ فاز و غیره).	
۵	۰/۹۹	۳/۴۴	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث دسترسی افراد به اعتبارات داخلی شرکت می‌شود.	
۶	۰/۸۹	۳/۴۲	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث دسترسی افراد به اعتبارات جدید در روستا از جانب ادارات ذی‌ربط از جمله اداره جهاد کشاورزی و همچنین از جانب بانک کشاورزی می‌شود.	
۷	۰/۸۷	۳/۴۰	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث جذب سرمایه‌های جدید افراد ساکن در شهرهای هم‌جوار و مهاجرت معکوس به روستا می‌شود. میانگین کل محیط سرمایه‌گذاری	
۱	۰/۹۲	۳/۵۶	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث ایجاد اشتغال افراد به‌عنوان کارگران فصلی در باغات	۵

			و مزارع متعلق به شرکت می‌شود.
۲	۱/۰۱	۳/۵۶	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث ایجاد اشتغال برای زنان در روستا می‌شود.
۳	۰/۹۲	۳/۵۵	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث ایجاد اشتغال افراد با عناوین کارمند و مدیرعامل و کارشناس و حسابدار و خدماتی و غیره در خود شرکت می‌شود.
۴	۰/۹۵	۳/۵۵	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث افزایش دسترسی به فرصت کاری در روستا می‌شود.
۵	۱/۰۰	۳/۵۴	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث افزایش خرید ماشین‌آلات و ادوات کشاورزی مدرن جهت کار در مزارع روستا می‌شود.
۶	۰/۹۰	۳/۵۳	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث اشتغال‌زایی‌های مولد برای افراد ساکن در روستا می‌شود.
۷	۰/۹۸	۳/۵۲	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث ایجاد و یا در توسعه فعالیت‌های ابتکاری در روستا می‌شود.
۸	۰/۸۷	۳/۵۱	شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث افزایش ارتقای شغلی کارمندان شاغل در شرکت می‌شود. (با توجه به این موضوع که اکثریت کارمندان ادارات جهاد کشاورزی از مدیران عامل و کارشناسان تعاونی‌های تولید روستایی انتخاب شده‌اند).
۹	۰/۹۴	۳/۵۰	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث ایجاد واحدهای دام‌پروری و آبی‌پروری در روستا می‌شود.
۱۰	۱/۰۲	۳/۴۹	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث افزایش واحدهای مکانیزاسیون کشاورزی در روستا می‌شود.
۱۱	۰/۹۳	۳/۴۱	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث ایجاد بستر و محیط کارآفرینی برای روستائیان می‌شود.
		۳/۵۲	میانگین کل کارآفرینی و فرصت کسب‌وکار
۱	۰/۹۹	۳/۵۷	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث ایجاد صنایع تبدیلی و بسته‌بندی در روستا می‌شود.
۲	۰/۹۲	۳/۵۶	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث تضمین خرید بعضی از محصولات کشاورزی (از جمله گندم، جو، کلزا، سیب‌صنعتی، گوجه‌فرنگی، چغندر قند و غیره) روستائیان می‌شود.
۳	۰/۹۶	۳/۵۳	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث توسعه راه‌های بین مزارع و زیرساخت‌های حمل‌ونقل در روستا می‌شود. (با عنایت به این موضوع که یکی از وظایف این شرکت‌ها ایجاد و مرمت راه‌های بین مزارع می‌باشد).
۴	۰/۹۲	۳/۴۸	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث افزایش فروش محصولات کشاورزی روستائیان می‌شود.
۵	۱/۰۲	۳/۴۸	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث حمل‌ونقل محصولات کشاورزی کشاورزان از روستا به بازار و کارخانه‌های تبدیلی می‌شود. (با عنایت به این موضوع که اکثر این شرکت‌ها دارای کامیون کمپرسی و همچنین دارای واحد مکانیزاسیون و بالطبع دارای تراکتور تریلی دار جهت اراده خدمات حمل‌ونقل به روستائیان می‌باشند).
۶	۱/۰۴	۳/۴۸	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث بالابردن قدرت چانه‌زنی روستائیان در فروش محصولات کشاورزی خویش می‌شود.
۷	۰/۹۰	۳/۴۷	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث توسعه بازاریابی محصولات کشاورزی روستائیان می‌شود.

۸	۰/۹۱	۳/۴۶	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث تسهیل فروش محصولات کشاورزی روستائیان می‌شود. (با توجه به عقد قرارداد شرکت‌های تعاونی تولید با کارخانه‌ها تبدیلی و تحویل محصولات کشاورزان به این کارخانه‌ها).	کیفیت اقتصادی
		۳/۵۰	میانگین کل دسترسی به بازار و زیرساخت	
۱	۰/۹۲	۳/۵۶	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی از لحاظ افزایش درآمد روستائیان، باعث افزایش دارایی‌های منقول در روستائیان می‌شود.	
۲	۰/۹۲	۳/۵۵	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث افزایش کسب درآمد روستائیان می‌شود.	
۳	۰/۹۱	۳/۵۳	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی از لحاظ افزایش درآمد روستائیان، باعث افزایش قدرت خرید ماشین‌آلات و ادوات کشاورزی مورد نیاز کشاورزان می‌شود.	
۴	۰/۸۹	۳/۵۲	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث ایجاد اشتغال پایدار و داشتن درآمد مکفی در روستا می‌شود.	
۵	۰/۹۰	۳/۵۲	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی از لحاظ افزایش درآمد روستائیان، باعث افزایش قدرت خرید مایحتاج زندگی روستائیان می‌شود.	
۶	۱/۰۲	۳/۵۲	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی از لحاظ افزایش درآمد روستائیان، باعث کسب درآمد برای زنان روستایی و استقلال مالی زنان در روستا می‌شود. (به لحاظ افزایش درآمد خانوار و خرید و نگهداری از دام‌های سبک یا سنگین و مدیریت آن توسط زنان روستایی و تعلق درآمد حاصله به زنان خانوارهای روستایی).	
۷	۰/۸۴	۳/۵۱	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی از لحاظ افزایش درآمد روستائیان، باعث بهبود سبب خانوار روستائیان می‌شود.	
۸	۰/۸۷	۳/۵۰	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی از لحاظ افزایش درآمد روستائیان، باعث افزایش دارایی‌های غیرمنقول در روستائیان می‌شود.	
۹	۰/۹۰	۳/۵۰	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث افزایش پس‌انداز روستائیان می‌شود.	
۱۰	۰/۹۳	۳/۴۰	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث بهبود وضعیت معیشتی در روستا می‌شود.	
۱۱	۰/۸۴	۳/۴۵	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی از لحاظ افزایش درآمد روستائیان، باعث بهبود سبک زندگی مردم و سوق آنان به داشتن زندگی مدرن و مرفه در روستا می‌شود.	
		۳/۵۲	میانگین کل کیفیت اقتصادی	
۱	۰/۹۱	۳/۶۴	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث افزایش رضایت و شادابی از زندگی در روستا می‌شود.	سراپای زندگی
۲	۰/۷۵	۳/۵۷	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی به لحاظ افزایش توان مالی مردم، باعث احداث واحدهای مسکونی جدید در روستا می‌شود.	
۳	۰/۸۲	۳/۵۳	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث تأمین بهینه آب مزارع و باغات در روستا می‌شود. (به لحاظ وجود شرکت‌های آب‌بران و تحویل آب در سر مزارع با استفاده از لوله و استفاده از شبکه نوین آبیاری مزارع).	
۴	۰/۷۴	۳/۵۲	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث افزایش امید به آینده از زندگی در محیط روستا می‌شود.	
۵	۰/۷۹	۳/۵۲	حضور شرکت‌های تعاونی روستایی باعث توسعه مراکز ورزشی و تفریحی در روستا می‌شود.	
۶	۰/۷۸	۳/۵۱	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث افزایش جایگاه اجتماعی افراد در روستا می‌شود.	
۷	۰/۸۳	۳/۵۱	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث بازسازی و مرمت راه‌های بین مزارع در روستا می‌شود.	

			شود.
۸	۰/۸۲	۳/۵۰	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث ایجاد و مرمت کانال‌های آب در روستا می‌شود.
۹	۰/۷۵	۳/۴۹	حضور شرکت‌های تعاونی روستایی، شرایطی را مهیا نموده است که روستایی از زندگی در محیط روستا حس بهتری نسبت به زندگی در شهر داشته باشد.
۱۰	۰/۸۲	۳/۴۷	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث توسعه کارگزاری بیمه اجتماعی در روستا می‌شود.
			میانگین کل شرایط زندگی
۱	۰/۹۴	۳/۶۶	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی به لحاظ افزایش کمی و کیفی تولید محصولات کشاورزی، باعث کاهش سوءتغذیه افراد می‌شود.
۲	۰/۸۷	۳/۶۳	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث کاهش استفاده از کودهای شیمیایی در روستا می‌شود.
۳	۰/۸۲	۳/۵۸	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث افزایش استفاده از کودهای حیوانی در روستا می‌شود.
۴	۰/۸۳	۳/۵۴	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث کاهش مرگ‌ومیر مادران و نوزادان ناشی از سوءتغذیه در روستا می‌شود.
۵	۰/۷۹	۳/۵۳	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی به لحاظ افزایش تولید محصولات کشاورزی سالم و باکیفیت (زراعی، باغی و دامی) باعث دسترسی افراد به غذای سالم در روستا می‌شود.
۶	۰/۷۰	۳/۵۱	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث کاهش استفاده از سموم شیمیایی در روستا می‌شود.
۷	۰/۷۴	۳/۴۳	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی به لحاظ تشویق کشاورزان برای استفاده از کودهای دامی به جای کودهای شیمیایی، باعث کاهش تجمع فضولات دامی در محیط روستا می‌شود.
۸	۰/۸۰	۳/۴۸	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث توسعه زیرساخت‌های بهداشتی (تغذیه از غذاهای سالم و داشتن تن سالم) در روستا می‌شود.
			میانگین کل بهداشت و سلامت
۱	۰/۹۱	۳/۷۸	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث ارائه خدمات فنی و مشاوره‌ای در روستا می‌شود.
۲	۰/۹۱	۳/۷۳	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث ارائه آموزش‌های عملی کشاورزی (در سایت‌های الگویی و حتی در سر مزارع کشاورزان) در روستا می‌شود.
۳	۰/۹۲	۳/۷۱	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث ارتقای سطح آگاهی و دانش روستائیان در روستا می‌شود.
۴	۰/۸۷	۳/۶۷	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث آموزش‌های خانه‌داری برای زنان روستایی و اشتغال توأمان برای آنان در محیط روستا می‌شود.
۵	۰/۸۷	۳/۶۳	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث افزایش هم‌افزایی و ارتباط و تعامل نظام ترویج و آموزش کشاورزی با روستائیان در محیط روستا می‌شود.
۶	۰/۸۸	۳/۶۱	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی به لحاظ افزایش آگاهی روستائیان، باعث بهبود استفاده از منابع روستایی در روستا می‌شود.
۷	۰/۸۳	۳/۶۰	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث استفاده از شیوه‌های نوین دام‌پروری در روستا می‌شود.
۸	۰/۷۸	۳/۵۵	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث افزایش کیفیت آموزش و ترویج کشاورزی (از جمله زراعی، باغی، دامی، صنایع‌دستی و خانه‌داری برای زنان و غیره) در روستا می‌شود.
۹	۰/۷۸	۳/۵۳	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث دسترسی روستائیان به آموزش در روستا می‌شود.

۱۰	۰/۷۹	۳/۵۳	شرکت‌های تعاونی تولید روستایی به لحاظ دارا بودن امکانات لازم برای برگزاری کلاس‌های آموزشی، کمک‌رسان نظام ترویج و آموزش کشاورزی در محیط روستا هستند.
۱۱	۰/۷۴	۳/۵۰	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی موجب استفاده از شیوه‌های نوین کشاورزی (زراعی و باغی) در روستا می‌شود.
		۳/۶۲	میانگین کل آموزش
۱	۱/۰۹	۳/۸۳	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث جلوگیری از مهاجرت روستائیان به شهرها و رهاسازی کسب‌وکارهای کشاورزی (اعم از زراعی، باغی و دامی) به جهت حفظ محیط‌زیست طبیعی در روستا می‌شود.
۲	۱/۰۲	۳/۷۱	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث استفاده از فناوری‌های پاک (انرژی‌های تجدید پذیر) در روستا می‌شود.
۳	۰/۹۶	۳/۶۱	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث جلوگیری از آلودگی آب (تشکیل شرکت‌های آب بران و تحویل آب در سر مزارع با استفاده از لوله‌های فشارقوی و در نتیجه کاهش ارتباط با انواع آلودگی‌ها در مسیر حرکت) در روستا می‌شود.
۴	۱/۰۱	۳/۶۱	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث کمک به حفظ و احیای مراتع در روستا می‌شود.
۵	۰/۹۴	۳/۵۵	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث مدیریت مصرف بهینه آب مزارع (کاهش تبخیر، کاهش نشت و پرت آب در کانال‌های خاکی و غیره که در انتقال آب از طریق لوله‌های فشارقوی کاهش می‌یابد) می‌شود.
۶	۰/۸۹	۳/۵۴	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث جلوگیری از آلودگی هوا (به لحاظ افزایش سبزیگی محیط‌زیست) در روستا می‌شود.
۷	۰/۷۹	۳/۵۱	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث جلوگیری از فرسایش خاک در روستا می‌شود.
۸	۰/۷۴	۳/۴۵	حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی باعث حفظ تعادل دام و مرتع در روستا می‌شود.
		۳/۶۰	میانگین کل محیط‌زیست طبیعی
		۳/۵۶	میانگین کل رفاه خانوارهای روستایی

نتایج مقایسه آزمون تی تک نمونه‌ای به دلیل نرمال روستایی با میانگین فرضی متوسط ۳ نشان داد که بودن داده‌های میانگین کل رفاه به شرح **جدول (۳)** می‌تفاوت معنی‌داری بین بهبود وضعیت رفاه خانوارهای روستایی با وضعیت متوسط وجود دارد. نتایج مقایسه میانگین کل رفاه خانوارهای

جدول (۳) - مقایسه میانگین رفاه کل خانوارهای روستایی با عدد متوسط

سطح معنی‌داری	t	میانگین رفاه کل خانوارهای روستایی
۰/۰۰۰	۱۹/۹۳	۳/۵۶

با توجه به نمودار تارنکبوتی زیر (شکل ۲) تمامی استخراجی همگی آن‌ها بیشتر از متوسط می‌باشند. نتایج حاصل از این نمودار حاکی از آن است که از میان این مؤلفه‌های ۱۲ گانه رفاه لگاتوم با توجه به میانگین‌های

شکل (۲) نمودار تار عنکبوتی تمامی مؤلفه‌های ۱۲ گانه رفاه لگاتوم

دو مؤلفه به‌تنهایی پرداخته‌اند و هیچ‌یک از مطالعات قبلی به نقش تمامی مؤلفه‌های تشکیل‌دهنده رفاه به‌طور هم‌زمان نپرداخته است که در میان نوآوری‌های تحقیق حاضر بشمار می‌رود. هرچند که این تحقیق از محدودیت‌هایی نیز برخوردار است که پیشنهاد می‌شود در مطالعات آتی مدنظر قرار گیرد، از جمله اینکه به نقش جنیست پاسخگویان در این مطالعه پرداخته نشده است. پیش‌بینی می‌شود که این مطالعه در میان زنان و مردان از یک‌روند پیروی نکند و این موضوع درخور توجه در مطالعات آتی می‌باشد.

پیشنهادها

برنامه عملیاتی

بر اساس نتایج حاصل از تحقیق و با استناد به اهداف اساسنامه شرکت‌های تعاونی تولید روستایی، برخی از برنامه‌های عملیاتی پیشنهادی که توسط این شرکت‌ها قابل انجام هستند به شرح زیر ارائه می‌گردند:

۱- برنامه‌های پیشنهادی کوتاه‌مدت

- با توجه به تأثیرگذاری بالای حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی بر بهبود شرایط کارآفرینی و

مؤلفه‌های ۱۲ گانه، مؤلفه آموزش با میانگین ۳/۶۲ دارای بالاترین مقدار و مؤلفه محیط سرمایه‌گذاری با میانگین ۳/۴۷ دارای پایین‌ترین مقدار در استقرارپذیری مؤلفه‌های رفاه می‌باشند.

نتیجه‌گیری

نتایج نشان داد که شرکت‌های تعاونی تولید روستایی نقش مؤثری در استقرارپذیری مؤلفه‌های رفاه خانوارهای روستایی در شهرستان میاندوآب دارند و میانگین این اثر ۳/۵۶ می‌باشد که نشان از تأثیر مثبت استقرار تعاونی‌ها در بهبود کلی رفاه خانوارهای روستایی دارد.

نتایج این یافته با یافته‌های (Nekoei Naieni & Barghi, 2015; Xie, Huo, Wang, Chen, Fu & Liu, 2018; Salahi, 2018; Yu & Nilsson, 2021; Bordbar & Rahimi, 2021; Bokhari & Sharifi, 2022)

در خصوص نقش تعاونی‌ها در بهبود مؤلفه‌های امنیت و آزادی، حکمرانی، سرمایه اجتماعی، محیط سرمایه‌گذاری، شرایط کارآفرینی، دسترسی به بازار و زیرساخت، کیفیت اقتصادی، شرایط زندگی، بهداشت و سلامت، آموزش و بهبود محیط‌زیست، همسو می‌باشد. البته شایان‌ذکر است که مطالعات قبلی به بررسی یک یا

ضمن حذف یا کاهش واسطه‌ها و دلالتان، سود بیشتری را به تولیدکنندگان محصولات (از جمله گندم، جو، کلزا، سیب صنعتی، گوجه‌فرنگی، چغندر-قند و غیره) برسانند.

- بعلاوه با توجه به نقش بالای حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی بر بهبود کیفیت اقتصادی در روستاها، پیشنهاد می‌شود شرکت‌های مذکور با ایجاد و بازنگری در نحوه تأمین اعتبار و مدیریت مؤثر صندوق‌های سرمایه‌گذاری و واحدهای اعتباری در روستاها و ایجاد رویه‌ای مطمئن برای پس‌انداز درآمد روستائیان و پرداخت وام جهت خرید مایحتاج زندگی روستائیان و حتی پرداخت وام‌های بدون بهره یا کم-بهره به صورت مساعده جهت استفاده در مراحل تولید محصولات کشاورزی، زمینه افزایش درآمد و قدرت خرید آن‌ها را ارتقاء دهند و همچنین با ایجاد فروشگاه‌های عرضه لوازم ضروری در روستاهای هدف، می‌توانند ارزاق و خواروبار و حتی لوازم‌خانگی موردنیاز روستائیان را با در نظر گرفتن شرایط مالی آن‌ها، تأمین کنند.

- بعلاوه پیشنهاد می‌شود که شرکت‌های تعاونی تولید روستایی با سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌ها و مستغلات شرکت‌ها و اخذ برخی امتیازات از جمله امتیاز برق ۳ فاز و غیره و همچنین تأمین انبارهای سرپوشیده و روباز و اراضی در دسترس، زمینه جذب سرمایه‌گذاران جدید برای ایجاد طرح‌های جدید از جمله کارخانه‌ها سبد سازی و صنایع تبدیلی محصولات باغی از جمله کارگاه‌های سبزه خشک‌کنی و میوه خشک‌کنی و حتی کارگاه‌های کوچک تبدیلی محصولات دامی را فراهم آورند.

۲- برنامه‌های پیشنهادی میان مدت

فرصت کسب‌وکار در روستاها، پیشنهاد می‌شود شرکت‌های مذکور با برنامه‌ریزی مناسب نسبت به ایجاد بستر و محیط کارآفرینی برای روستائیان و توسعه فعالیت‌های ابتکاری در روستاها از جمله ایجاد و یا تجهیز واحدهای مکانیزاسیون کشاورزی، خرید ماشین‌آلات و ادوات کشاورزی مدرن و استفاده از آن‌ها در خدمات‌رسانی به روستائیان در جهت افزایش راندمان تولید محصولات کشاورزی و ایجاد زمینه اشتغال پایدار در روستاها اقدام نمایند، همچنین این شرکت‌ها می‌توانند با ایجاد و راه‌اندازی مشاغل خانگی در روستاها از جمله ایجاد واحدهای کوچک فرش‌بافی و صنایع دستی، زمینه اشتغال زنان روستایی را نیز فراهم نمایند.

- با توجه به تأثیرگذاری بالای حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی بر بهبود دسترسی به بازار و زیرساخت در روستاها پیشنهاد می‌شود، شرکت‌های مذکور با مرمت راه‌های بین مزارع و زیرساخت‌های حمل‌ونقل در روستاها و نیز در اختیار قرار دادن تجهیزات و امکانات خود از جمله کامیون کمپرسی و همچنین واحدهای مکانیزاسیون و تراکتورهای تریلی دار، زمینه تسهیل حمل‌ونقل محصولات کشاورزی کشاورزان از روستا به بازار و کارخانه‌ها تبدیلی را فراهم نمایند. همچنین این شرکت‌ها با ایجاد صنایع تبدیلی و بسته‌بندی در روستاها و ارتباطاتی که با مشتریان هدف دارند می‌توانند زمینه افزایش و تسهیل فروش محصولات کشاورزی روستائیان را فراهم آورند و در نهایت اینکه با توجه به توان بالای این شرکت‌ها در چانه‌زنی و تسهیل فروش و بازاریابی محصولات کشاورزی، ضمن عقد قرارداد و پیمان با کارخانه‌ها تبدیلی، می‌توانند فروش توافقی محصولات کشاورزی را ارتقاء داده و

روستا باهدف افزایش زمینه تعامل بین روستاهای هم‌جوار و برگزاری نمایشگاه‌های فروش مشترک با مشارکت روستائیان از چند روستا و عرضه محصولات تولیدی روستاها و همچنین با ایجاد حس تعاون و روحیه همکاری مردم با همدیگر، باعث افزایش سرمایه اجتماعی و مسئولیت‌پذیری روستائیان در انجام کارهای گروهی از جمله مبارزه گروهی با بعضی از آفات مشترک باغات و مزارع و حتی باعث افزایش همکاری‌های گروهی در امورات مشترک‌المنافع از جمله نگهداری از راه‌های بین مزارع و نهرهای مشترک و غیره شود.

بعلاوه شرکت‌های مذکور با سرمایه‌گذاری و ایجاد کارگاه‌های کوچک مشاغل خانگی و صنایع‌دستی روستایی که توسط زنان قابل انجام هست ضمن افزایش مشارکت اجتماعی آنان در اقتصاد روستا، زمینه توانمندسازی زنان را بیش‌ازپیش فراهم آورند.

۳- برنامه‌های پیشنهادی بلندمدت

با توجه به تأثیرگذاری بالای حضور شرکت‌های تعاونی روستای بر بهبود حکمرانی در روستاها پیشنهاد می‌شود، شرکت‌های مذکور با برگزاری نشست‌های مستمر با روستائیان به‌ویژه جوانان متعهد و متخصص روستایی، ضمن مشارکت فعال در تصمیم‌گیری‌ها، در خصوص انتخاب افراد توانمند در شوراهای و دهیاری‌ها، زمینه توسعه طرح‌های سرمایه‌گذاری را در روستا فراهم نمایند.

همچنین شرکت‌های مذکور با سرمایه‌گذاری در بهبود کیفی تولید محصولات کشاورزی (زراعی، باغی، دامی و...)، ایجاد زمینه مناسب برای کاهش استفاده از کودهای شیمیایی در کشت محصولات، ایجاد بستر لازم و فرهنگ‌سازی برای استفاده از کودهای حیوانی به‌جای کودهای شیمیایی، استفاده بهینه و به‌موقع و ترویج و توجیه کشاورزان جهت کاهش استفاده از سموم شیمیایی، ضمن تولید محصولات سالم، باعث

با توجه به تأثیرگذاری بالای حضور شرکت‌های تعاونی تولید روستایی بر بهبود شرایط زندگی در روستاها پیشنهاد می‌شود، شرکت‌های مذکور با سرمایه‌گذاری در بازسازی و مرمت راه‌های بین مزارع، تأمین بهینه آب مزارع و باغات با تجهیز شرکت‌های آب بران، توسعه مراکز ورزشی و تفریحی، توسعه کارگزاری بیمه اجتماعی، افزایش کمی و کیفی تولید محصولات کشاورزی و در نتیجه افزایش درآمد کشاورزان، شرایطی را فراهم نمایند که روستایی از زندگی در محیط روستا حس بهتری نسبت به زندگی در شهر داشته و امید به آینده از زندگی در محیط روستا را افزایش دهند.

بعلاوه شرکت‌های مذکور می‌توانند با چانه‌زنی با مدیران ذی‌ربط و پیشنهاد تغییر روش‌های خرید تضمینی محصولات کشاورزی روستائیان و عقد قراردادهای خرید توافقی با کارخانه‌ها صنایع تبدیلی و تسهیل در تحویل محصولات کشاورزی به این کارخانه‌ها و همچنین به‌کارگیری روستائیان در شغل‌های مرتبط با آن شرکت‌ها (از جمله رانندگی ماشین‌آلات کشاورزی، کارگر ساده، خدماتی، کارمند و غیره) و عقد قراردادهای کار دائمی به‌ویژه برای جوانان و در اختیار قرار دادن ساختمان‌های مسکونی شرکت در اختیار آنان، اقداماتی را فراهم نمایند تا روستائیان با احساس امنیت شغلی و کسب درآمد پایدار زمینه ماندگاری‌شان در روستا فراهم‌شده و نهایتاً در کاهش مهاجرت از روستا مؤثر واقع شود.

همچنین شرکت‌های مذکور با توسعه ارتباطات بین روستائیان و حتی با روستائیان هم‌جوار از طریق برگزاری جلسات و نشست‌های هم‌فکری و هم‌افزایی و استفاده از تجربیات و تخصص‌ها و مهارت‌های اهالی روستاها با همدیگر و ایجاد مراکز تجاری مشترک در میان چند

آلودگی هوا و بهبود محیط‌زیست روستا را فراهم نمایند.

مشارکت نویسندگان

شهلا چوپچیان (مفهوم‌پردازی، روش‌شناسی، بررسی اطلاعات و پایش، بازبینی و ویرایش و نظارت و سرپرستی)، اسماعیل کرمی دهکردی (مفهوم‌پردازی، روش‌شناسی، بررسی اطلاعات و پایش)، کامبیز حسن‌زاده (مفهوم‌پردازی، روش‌شناسی، بررسی اطلاعات و پایش)، یادگار مؤمن پور (مفهوم‌پردازی، روش‌شناسی، بررسی اطلاعات و پایش)

قدردانی و تشکر

این پژوهش در قالب پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته توسعه روستایی و با حمایت دانشگاه تربیت مدرس انجام شده است. بدین‌وسیله از این دانشگاه به خاطر حمایت‌های معنوی برای انجام پژوهش تقدیر و تشکر به عمل می‌آید.

کاهش مرگ‌ومیر مادران و نوزادان ناشی از سوءتغذیه شده و سلامت ساکنین روستا را نیز تضمین کنند. همچنین می‌توانند با توسعه ورزش‌های همگانی در مراکز ورزشی متعلق به شرکت و برگزاری مسابقات بین روستاها در رشته‌های ورزشی مختلف زمینه نشاط و شادی را در روستا و به‌ویژه در میان جوانان فراهم آورند.

درنهایت، شرکت‌های مذکور با سرمایه‌گذاری در خصوص تأمین ماشین‌آلات و تجهیزات جدید و مدرن کشاورزی که مصرف سوخت پایینی داشته و آلودگی کمتری ایجاد می‌کنند، تشکیل و توسعه شرکت‌های آب‌بران و تحویل آب در سر مزارع با استفاده از لوله های فشارقوی و در نتیجه کاهش ارتباط با انواع آلودگی‌ها در مسیر حرکت و حتی جلوگیری از هدر رفت بی‌رویه آب، ترویج شیوه‌های نوین آبیاری در مزارع و باغات و جلوگیری از فرسایش خاک، ترغیب و ترویج و تسهیل استفاده از انرژی‌های تجدید پذیر از جمله سلول‌های خورشیدی و غیره، زمینه کاهش

References

- Amini, A., Mozini, N., and Ghadimi, A. (2015). A Comparative Evaluation of the Success of Rural Production Cooperatives in Comparison with Agricultural Exploitation Systems. *Q. J. Coop. Agric.* 4, 61–78. (In Persian).
- Ansari, H., Jourablou, M., Pourafkari, N., and Hashemianfar, A. (2015). Investigating the social factors that influence participation in agricultural Cooperatives and Comparison with Industrial Cooperatives in Tehran Province. *Co-Operation Agric.* 4, 73–100. (In Persian).
- Basati, H., Poursaeed, A., Allahyari, M., Eshraghisamani, R., and Chaharsoughiamin, H. (2020). The role of water cooperatives in improving the economic and social situation of villagers covered by organizations in Ilam province. *Co-Operation Agric.* 9, 147–169.
- Birowo, A. T., and Hansen, G. E. (2019). Agricultural and rural development: an overview. *Agric. Rural Dev. Indones.*, 1–27.
- Bokhari, A., and Sharifi, F. (2022). Public transport and subjective well-being in the just city: A scoping review. *J. Transp. Heal.* 25, 101372. (In Persian).
- Bordbar, M., and Rahimi, H. (2021). The effectiveness of specialized agricultural trainings for members of rural production cooperatives and agricultural companies and the analysis of barriers to effectiveness (Case study: Fars province). *J. Agric. Educ. Adm. Res.* 13, 148–169. (In Persian).
- de Bakker, M., Lagendijk, A., and Wiering, M. (2020). Cooperatives, incumbency, or market hybridity: New alliances in the Dutch energy provision. *Energy Res. Soc. Sci.* 61, 101345.
- Fadaei, M., and Falsoleiman, M. (2012). The Role of Agricultural Production Cooperatives (Rural Cooperatives) in Improving Life Chances and Welfare of Members: A Case Study of Farsan and Kouhrang Townships. *Co-Operation Agric.* 22, 73–86. (In Persian).
- Fomba, B. K., Talla, D. N. D. F., and Ningaye, P. (2022). Institutional quality and education quality in developing countries: Effects and transmission channels. *J. Knowl. Econ.*, 1–30.

- Izadi, N., Ataei, P., and Yaghoubi Farani, A. (2018). Explaining the sociological problems of women cooperatives by focusing on managers' needed capabilities. *Woman Cult.* 10, 25–39. (In Persian).
- Joshanloo, M., Jovanović, V., and Taylor, T. (2019). A multidimensional understanding of prosperity and well-being at country level: Data-driven explorations. *PLoS One* 14, e0223221.
- Khosravi, E., Gholamrezai, S., Rahimian, M., and Akbari, M. (2017). The Effect of Organizational Entrepreneurship Orientation on the Performance of Cooperatives From the Perspective of Poultry Cooperatives Members in Kermanshah Province, Iran. *J. Rural Res.* 8, 607–620. (In Persian).
- Khosravipour, B., Ajili, A., and Kazemi, P. (2022). Analysis of factors preventing and promoting the development of rural production cooperatives in the east of Kermanshah (Songhor, Sahne and Kangavar). *Geogr. Hum. Relationships* 5, 188–206. (In Persian).
- Legatum Institute. (2021). Available at: <https://www.prosperity.com/about/methodology>.
- Management and Planning Organization of West Azarbaijan Province. (2018). Introducing the features and potentials of West Azerbaijan province, <https://www.mporg.ir/Portal/View/Page.aspx?PageId=004ac587-1869-4ef2-9267-51fd7851b8c8&t=0>. (In Persian).
- Miandoab County Rural Cooperative Office. (2019). Objectives of the statutes of rural production cooperative companies, <https://westazarbayjan.corc.ir/>. (In Persian).
- Nekoie Naieni, S. A., and Barghi, H. (2015). Role of agricultural cooperatives in sustainable agricultural development (A case study in Argeroudast agricultural cooperative). (In Persian).
- Nouri, F., Samadzad, S., and Nahr, J. G. (2019). Structural-interpretative patterns of factors affecting the sustainable development of agricultural production cooperatives (case study: East Azerbaijan province). *Agric. Econ. Dev.* 33. (In Persian).
- Ortmann, G. F., and King, R. P. (2007). Agricultural cooperatives I: History, theory and problems. *Agrekon* 46, 40–68.
- Salahi, E. G. (2018). The pathology of rural production cooperative in the process of rural development sustainable Case Study: rural production cooperative in Saveh city. (In Persian).
- Sridhar, G., Chawla, V., and Lyngdoh, T. (2020). Product adaptation for rural markets: A social relations approach: An abstract. in *Enlightened Marketing in Challenging Times: Proceedings of the 2019 AMS World Marketing Congress (WMC) 22* (Springer), 251–252.
- Xie, B., Huo, M., Wang, Z., Chen, Y., Fu, R., Liu, M., et al. (2018). Impact of the New Cooperative Medical Scheme on the trend of catastrophic health expenditure in Chinese rural households: results from nationally representative surveys from 2003 to 2013. *BMJ Open* 8, e019442.
- Yu, L., and Nilsson, J. (2021). Farmers' Assessments of Their Cooperatives in Economic, Social, and Environmental Terms: An Investigation in Fujian, China. *Front. Environ. Sci.* 9, 668361.